

ISSN 1994-7836 (print)
ISSN 2519-2477 (online)

УДК 336.77

Article info
Received 22.02.2017 p.

В. А. Яременко¹, Л. Д. Чалапко (Калник)², Д. А. Бабухін²

¹ Кременчуцький інститут ВНЗ "Університет ім. Альфреда Нобеля", м. Кременчук, Україна

² Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна

КРЕДИТ ЯК ПОТРІБНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Проаналізовано погляди різних науковців та економістів на визначення поняття кредит. Також досліджено сутність, положення та еволюцію теорій кредиту. Розглянуто кредит як потрібний економічний інструмент, який створила людина, оскільки на сьогодні існує дві теорії кредиту: натуралістична та капіталотворча. Описано положення, позитивні та негативні аспекти кожної з них. Ці дві теорії лежать в основі економічної думки сьогодення, а також впливають на нові інструменти кредитування. Зараз економічні аналітики сумлінно працюють над теорією кредиту на благо людини і багатства країни. А кредитні відносини та кредит зокрема є одними із найбільш розроблених правових категорій у правовій науці. Ознайомлено з новим інструментом кредитування – Р2Р кредитування. Наведено показники державного боргу України.

Ключові слова: натуралістична теорія кредиту; капіталотворча теорія кредиту; Р2Р кредитування; державний борг України.

Вступ. На сьогодні суспільство та економіка не може існувати без кредиту. В економіці кредит виник як потрібний економічний інструмент, що створила сама людина. Економісти, науковці різних країн досконало вивчали, досліджували й удосконалювали усі теорії кредиту. Сьогодні економічні аналітики сумлінно працюють над теорією кредиту на благо людини і багатства країни. А кредитні відносини та кредит зокрема є одними із найбільш розроблених правових категорій у правовій науці.

Мета дослідження – розглянути кредит як потрібний економічний інструмент, що створила людина.

Завдання дослідження: дослідити поняття кредиту, його сутність, формування і розвиток теорій кредиту, різні погляди економістів, сучасний інструмент Р2Р кредитування, прогноз аналітиків, кредитний борг України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ю.В. Ващенко на основі законодавства розглядає кредит у вузькому та широкому значеннях. У вузькому значенні під кредитом розуміють операції з розміщення банком від свого імені, на власних умовах та на власний ризик коштів на підставі кредитного договору. У широкому – до кредиту входять також операції банків, які хоча і здійснюються на підставі договорів іншого виду (зокрема, договори лізингу, факторингу), але мають кредитний характер, у зв'язку із чим віднесені законодавцем до кредитних операцій (Vashchenko, 2006, pp. 243-244).

На противагу йому, І.А. Безклубий вважає, що у вузькому значенні під поняттям кредит можна розглядати, з одного боку, певну суму грошових коштів, що банк зобов'язується надати позичальникові в розмірі та на умовах, передбачених кредитним договором і яка підлягає поверненню разом з відсотками, що нараховуються на неї. З іншого боку, кредит – це отримана позичальником від банку на підставі кредитного договору грошова сума, яка у тому ж самому розмірі підлягає поверненню разом з нарахованими на неї відсотками. У широкому розумінні кредит – це правовідносини кредитодавця (банка або іншої фінансової установи) та позичальника у зв'язку з виникненням, виконанням, забезпеченням ви-

конання та припиненням грошових зобов'язань за кредитним договором (Bezklubyi, 2005, p. 302).

У "Банківській енциклопедії" існує таке визначення: "Кредит (Credit; Loan) – економічна категорія, що відображає систему відносин між суб'єктами господарювання щодо надання та отримання позики в грошовій чи товарній формі на умовах повернення, терміновості та платності" (Arbuzov, Kolobov & Mishchenko, 1997, p. 235).

У своїй праці "Гроші та кредит" професор М. Савлук дає своє визначення: "Кредит – це суспільні відносини, що виникають між економічними суб'єктами у зв'язку з передачею один одному в тимчасове користування вільних коштів (вартості) на засадах зворотності, платності та добровільності" (Savluk et al., 2002, p. 363).

У своїй праці А. Кузнецова розуміє кредит так: "Кредит – це позика в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк за певну винагороду" (Kuznietsova, 2001, p. 118). Л. Рябініна вважає, що "його сутність – економічні відносини з приводу зворотного руху позичкової вартості" (Riabinina, 2002, p. 26).

У своїй роботі "Методологічні підходи до розмежування окремих понять теорії кредиту" О. Дзюблук вважає, що "кредит – система економічних відносин, що забезпечують перерозподіл коштів на засадах повернення і платності, створюючи умови неперервності всіх стадій суспільного відтворення" (Dziubliuk, 2009, p. 182).

Виклад основного матеріалу дослідження. Отже, існує велика кількість визначень кредиту і з часом трактування змінювалось. Поняття "кредит" походить від латинського "credere" – "вірити", "довіряти", а також від латинського "creditum" – "позика", "борг" і визначається як надання грошових коштів або товарів у борг (користування на певний строк та на умовах повернення) і, як правило, зі сплатою відсотків (Kvit, 2011, p. 226). У загальному розумінні кредит – це певна сума грошей, яка надається для користування на певний термін та під певні відсотки.

Кредит був відомий ще народу Іудеїв у VI ст. до н.е. і за його несплату боржника відправляли у боргове раб-

Цитування за ДСТУ: Яременко В. А. Кредит як потрібний економічний інструмент / В. А. Яременко, Л. Д. Чалапко (Калник), Д. А. Бабухін // Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. – 2017. – Вип. 27(2). – С. 90–93.

Citation APA: Yaremenko, V. A., Chalapko (Kalnyk), L. D., Babukhin, D. A. (2017). CREDIT AS A NECESSARY ECONOMIC TOOL. *Scientific Bulletin of UNFU. Economic Series*, 27(2), 90–93. Retrieved from: <http://nv.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/262>

ство. Пізніше цар Соломон замінив особисту відповідальність боржника на майнову. Час спливав. З розвитком суспільства, а також кредитних відносин, економісти і науковці дедалі глибше цікавились питанням кредиту та пізнання його сутності. А з XVIII ст. вже почався пошук механізму зв'язків кредиту з потребами суспільства і виробництвом. Відтоді питання кредиту розвивалося, доповнювалось новим досвідом і вийшло на новий рівень. Теорії кредиту почали розглядати вже з наукової точки зору. На сьогодні існує дві теорії кредиту: натуралістична та капіталотворча.

Основоположниками натуралістичної теорії кредиту були класики політичної економії А. Сміт, Д. Рікардо, згодом до них приєдналися А. Тюрго, Ж. Сей, А. Вагнер, Дж. Міль, А. Маршал, К. Маркс, а також українець Л. В. Федорович. До положень натуралістичної теорії кредиту належать:

- *кредит* – це форма руху матеріальних благ, а тому роль кредиту полягає у перерозподілі цих благ у суспільстві (Vovchak, Rushchyshyn, & Andreikiv, 2008);
- *позичковий капітал* виступає в речовій формі (реальний капітал);
- *об'єкт кредиту* – капітал, який є в формі натурально-речових благ та вільний протягом деякого проміжку часу;
- *банки* – посередники кредиту;
- *пасивні операції банку* – первинні, а активні операції банку – вторинні.

Перевагою цієї теорії є те, що її прихильники вважали виробництво первинним, а кредит вторинним. Бо кредит використовує реальний капітал, який виходить з виробництва. Відсоток вони вважали частиною прибутку, який створюється виробництвом, а також показували залежність між нормою відсотка і нормою прибутку.

Недоліками є те, що А. Сміт і Д. Рікардо припустилися деяких неточностей у своїх дослідженнях. А саме, позичковий капітал вони порівнювали тільки з реальним капіталом. І вони до кінця не дослідили розбіжності позичкового і реального капіталу. Вважаючи виробництво первинним, а кредит вторинним А. Сміт і Д. Рікардо впустили зворотний вплив кредиту на виробництво. Банки вони вважали тільки посередниками у кредиті.

Час минав і роль кредиту та банків у сфері виробництва зростала. Дедалі частіше економічна дійсність і положення натуралістичної теорії суперечили одна одній. Тому натуралістичну теорію було замінено капіталотворчою теорією кредиту, з якої розвивались експансіоністська, фондова і відтворювальна теорії.

Основоположником капіталотворчої теорії кредиту був англійський економіст Джон Ло. Згодом до нього приєдналися Г. Маклеод, Й. Шумпетер, А. Ган, а також українські дослідники М. Х. Бунге, А. Я. Антонович, О. М. Миклашевський, М. І. Туган-Барановський.

До положень капіталотворчої теорії кредиту належать:

- *кредит, як і гроші, є капіталом (багатством)* – збільшення кредиту веде до збільшення капіталу;
- *банки вже не є посередники в кредиті, тепер вони самі створюють капітал;*
- *активні операції банків – первинні, а пасивні операції банків – вторинні.*

На думку Джона Ло, кредитування вже не залежить від процесу відтворення, а є самостійним і дуже важливим процесом у розвитку економіки. Він поєднував поняття кредит і гроші. Також стверджував, що кредит задіє вільні економічні ресурси країни, чим покращить економічний стан країни, а банки вже самі будуть створювати капітал. І щоб цього досягти, потрібно тільки збільшити випуск грошей, цим самим збільшуючи обсяг кредиту. Він запропонував випуск нерозмінних грошових знаків. Джон Ло переконував, що збільшуючи обсяг кредиту за рахунок емісії цих небезпечних банкнот, він зможе збільшити багатство країни. Застосовуючи свої переконання на практиці, Ло створив банк і почав випускати небезпечні банкноти. Банкнота девальвувала і банк збанкрутував. Цей випадок змусив недовіряти капіталотворчій теорії і натомість зміцнив позиції натуралістичної теорії.

Але з розвитком кредитної системи, чекового обігу, а також акціонерних банків довіра до капіталотворчої теорії знову піднялась. У другій половині XIX ст. капіталотворчу теорію досліджував англійський економіст Г. Маклеод. Він на противагу Ло зрозумів, що не можна без кінця збільшувати капітал за рахунок кредиту, що це може привести банки до поганих наслідків. Маклеода турбували питання про розумне збільшення кредиту.

Далі капіталотворчу теорію розвивав австрійський економіст Й. Шумпетер. Він порівнював два поняття "кредит" і "капітал". Назвав кредит і банки – найбільш значущими чинниками розвитку виробництва, котрі здатні протидіяти економічним кризам, інфляції, забезпечити добробут суспільства. Його дослідження також було спрямовано на розроблення кредитних методів економічного регулювання. У своїй книжці "Теорія господарського розвитку" Шумпетер довів, що основним важелем економічного розвитку є кредит.

Найбільших результатів щодо створення кредитної політики, згідно з капіталотворчою теорією кредиту, домогся німецький економіст А. Ган. Він пробував роз'яснити механізм капіталотворчої функції кредиту. Найпродуктивнішою вона може бути, коли кредитування відбувається за контокорентом. Контокорент – одна з найстаріших форм банківських операцій, вона є особливою формою кредитної угоди, згідно з якою кредитна операція передбачає відтермінування платежу, який мав би бути здійсненим за відсутності контокорентної угоди (Вікіпедія). Також А. Ган досліджував використання кредитної політики для підтримання високої економічної кон'юнктури. Його розробки були дуже популярними у 20-ті роки XX ст. під час частих економічних криз.

Англійський економіст Джон Мейнард Кейнс повністю підтримав положення капіталотворчої теорії та погляд А. Гана щодо використання цієї теорії для державного регулювання економіки. Кейнс вважав, що за допомогою втручання уряду й емісійного банку в економічні процеси, можна зменшити негативний вплив від кризи й безробіття. Також відмовився від думки, що кредит та банки мають величезні капіталотворчі можливості. У подальшому з капіталотворчої теорії кредиту почали розвиватись нео-кейнсіанська та кейнсіансько-монетаристична.

Порівнюючи основні теорії кредиту – натуралістичну і капіталотворчу, можна констатувати, що жодна не є ідеальною, і в боротьбі жодна не перемогла. Сучасна економічна думка та економічні інструменти кредитування синтезують ідеї як з натуралістичної, так і з капіталотворчої теорій.

На сьогодні одним із нових сучасних інструментів кредитування є P2P кредитування. P2P (Peer-to-Peer) кредитування – це спосіб позичання коштів між особами, які не пов'язані між собою, без залучення фінансового посередника (банку, кредитної спілки тощо). Зазвичай позики надаються за допомогою онлайн-платформ посередників, що беруть комісію за надання позик та інструментів перевірки кредитоспроможності. Деякі банки України також почали використовувати інструмент P2P кредитування, пропонуючи вищу дохідність (у середньому +5% річних від базових ставок за вкладками). Це дало змогу зацікавити значну кількість клієнтів і станом на 1 квітня 2016 р. їх обсяг оцінюють в 1,5 млрд грн, зокрема приріст 0,6 млрд грн у березні 2016 р. Водночас, P2P кредитування не підпадає під дію Закону України "Про банки і банківську діяльність" та не регулюється ні Національним банком, ні іншими регуляторами фінансового ринку (Прес-реліз НБУ, 2016 р. "Національний банк ініціює врегулювання питання P2P кредитування").

P2P кредитування у світі буде рости на 53% за рік – прогноз аналітиків компанії Technavio. Цю компанію засновано в 2003 р. зі штаб-квартирою в Лондоні. Technavio має офіси в Північній Америці, Європі та Азії. Вона покриває більше 100 галузей промисловості та діє у 50 країнах. Її дослідження і аналіз фокусуються на нові тенденції ринку, щоб допомогти підприємствам визначити ринкові можливості та розробляти ефективні стратегії для оптимізації своїх позицій на ринку. У цій компанії працює більше 300 спеціалізованих аналітиків, які постійно відстежують і оцінюють стан ринку і будують прогнози за сегментами ринку і географічними регіонами на основі виявлених тенденцій. Її клієнтами є

підприємства всіх розмірів, зокрема багато зі списку Fortune Global 500. Fortune Global 500 – рейтинг 500 найбільших світових компаній, критерієм складання якого є виручка компанії. Список складає і публікує щорічно журнал Fortune.

Вивчивши відповідні ринки у Північній і Південній Америці, Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, Європі, на Близькому Сході та в Африці, аналітики компанії Technavio зробили висновок, що обсяги P2P кредитування будуть рости на 53% на рік з 2016 по 2020 рр. багато в чому завдяки кредитам для малого і середнього бізнесу. P2P кредитування – відмінне рішення для малих і середніх компаній, для яких останніми роками кредитні кошти від банків виявилися недоступні. Справа в тому, що після фінансової кризи 2008 р. банки стали набагато обережніше видавати кредити, звертаючи пильну увагу на якість активів для застави і кредитну історію. У цій ситуації малий і середній бізнес виявився обділеними, оскільки їх робота пов'язана з більш високими ризиками. Сектор P2P кредитів прийшов на допомогу багатьом компаніям, оскільки завдяки розвитку технологій став доступний практично кожному (за даними веб-сайту Finance.ua, дата публікації 08.08.2016, URL: <http://news.finance.ua/ua/news/-/381880/p2p-kredytuvannya-v-sviti-bude-rosty-na-53-v-rik-prognoz>).

Взагалі найбільшим кредитором у 2016 р. залишиться МВФ (Міжнародний Валютний Фонд). Від МВФ у цьому році Україна хоче отримати 5,8 млрд дол., понад 1,5 млрд дол. – за новими кредитними програмами від Світового банку. Зараз державний та гарантований державою борг України становить 67 116,14 млн дол. або 1 668 132,04 грн за офіційним курсом НБУ 24,854409 грн/дол. З нього державний борг становить 57 784,35 млн дол., а гарантований державою борг – відповідно 9 331,80 млн дол. (Ministerstvo finansiv Ukrainy, n.d.). Такі показники станом на 30 червня 2016 р. (останні зведені дані) оприлюднило Міністерство фінансів України. Для зручності дослідження розглянемо таблиці.

Табл. Державний та гарантований державою борг України за останні 5 років, млн грн

Рік	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	30.06.2016
Сума державного та гарантованого державою боргу	473185,18	515510,83	584786,57	1100833,22	1572180,16	1668132,04
Сума державного боргу	357273,87	399218,23	480218,63	947030,47	1334271,60	1436195,77
Сума гарантованого державою боргу	115911,32	116292,60	104567,94	153802,75	237908,56	231936,27

Примітка: За даними офіційної веб-сторінки Міністерства фінансів України

Висновки. На основі дослідження можна зробити такі висновки.

Кредит – цікавий, корисний, потрібний економічний інструмент, який створила людина для покращення її власного життя і життя суспільства. Кожен науковець по-своєму бачить сутність кредиту але загальні риси у всіх однакові. А саме: кредит – певна сума грошових коштів, яка надається однією особою іншій на основі кредитного договору і базується на принципах повернення, терміновості та платності.

На сьогодні є дві теорії кредиту: натуралістична та капіталотворча. Кожна з них має свої власні положення, позитивні та негативні аспекти, які описано вище. Ці дві теорії лежать в основі економічної думки сьогодення, а також впливають на нові інструменти кредитування. Зараз економічні аналітики сумлінно працюють над те-

орією кредиту на благо людини і багатства країни. А кредитні відносини та кредит зокрема є одними із найбільш розроблених правових категорій у правовій науці.

Одним із нових інструментів кредитування є P2P (Peer-to-Peer) кредитування. Йдеться про спосіб кредитування між особами, які не пов'язані між собою, проводиться без допомоги банку, тільки за допомогою онлайн-платформ посередників, які беруть тільки комісію за надання позик та інструментів перевірки кредитоспроможності. Такий метод відносин прийшов на допомогу багатьом компаніям, оскільки завдяки розвитку технологій став доступний практично кожній людині.

Прогноз аналітиків щодо інструменту P2P кредитування є позитивний. За їхніми розрахунками, P2P кредитування зростатиме на 53% щороку в період з 2016 по 2020 рр. Це зростання відбудеться завдяки наданню кре-

диту малому та середньому бізнесу, яким важко отримати кредити від банку через прискіпливість останніх.

Щодо кредитного боргу України, то прогнози не зовсім втішні. На цей час державний та гарантований державою борг України становить 67 116,14 млн дол. США або 1 668 132,04 грн, залежно від курсу долара.

Перелік використаних джерел

- Arbuzov, S. H., Kolobov, Yu. V., & Mishchenko, V. I. (1997). *Naukmenkova Bankivska Entsiklopediia*. Kyiv: TsNDNBU – Znannia, 502 p. Retrived from: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=112997>. [in Ukrainian]
- Bezklubyi, I. A. (2005). *Bankivski pravochyny: tsyvilno-pravovi problemy: monohrafiia*. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr "Kyivskyi universytet", 378 p. Retrived from: http://library.nlu.edu.ua/poln_text/monografii_2011/bezklybuy_2005.pdf. [in Ukrainian]
- Dziubliuk, O. V. (2009). *Metodolohichni pidkhody do rozmezhuvannia okremykh poniat teorii kredytu. Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy. Finansovyi rynek Ukrainy: stabilizatsiia ta yevrointehratsiia*, 2(76), 180–188. Lviv : NAN Ukrainy. In-t rehionalnykh doslidzen. [in Ukrainian]

- Kuznietsova, A. Ya. (2001). *Teoriia finansiv : navch. posibnyk*. Lviv : LBI NBU, 158 p. [in Ukrainian]
- Kvit, N. (2011). *Unifikatsiia poniattievoho aparatu vidnosyn kredytuvannia. Visnyk Lvivskoho universytetu*, 54, 224–231. Retrived from: http://www.nbu.gov.ua/old_jrm/Soc_Gum/Vlnu_yu/2011_54/224civ54.pdf. [in Ukrainian]
- Ministerstvo finansiv Ukrainy (n.d.). Retrived from: <http://www.minfin.gov.ua>
- Riabinina, L. (2002). *Teoriia i praktyka kredytnykh vidnosyn v Ukraini. Visnyk NBU*, 1, 26–29. Retrived from: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=20008561>. [in Ukrainian]
- Savluk, M. I. (Ed.), Moroz, A. M., Pukhovkina, M. F. et al. (2002). *Hroshi ta kredyt : pidruchnyk*, vol. 3. Kyiv : KNEU, 598 p. Retrived from: <http://studentbooks.com.ua/content/view/573/54/1/1/#884>. [in Ukrainian]
- Vashchenko, Yu. V. (2006). *Bankivske pravo: navch. posib. Kyiv : Tsentr navch. lit-ry*. 344 p. Retrived from: http://shron.chtyvo.org.ua/Vaschenko_Yulia/Bankivske_pravo.pdf. [in Ukrainian]
- Vovchak, O. D., Rushchysyn, N. M., & Andreikiv, T. Ya. (2008). *Kredit i bankivska sprava : pidruchnyk*. Kyiv : Znannia, 564 p. [in Ukrainian]

В. А. Яременко, Л. Д. Чалапко (Калнык), Д. А. Бабухин

КРЕДИТ КАК НЕОБХОДИМЫЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ИНСТРУМЕНТ

Рассмотрены взгляды различных ученых и экономистов на определение понятия кредит. Также исследована сущность, положения и эволюция теорий кредита. Рассмотрен кредит как необходимый экономический инструмент, созданный человеком, так как на сегодняшний день существует две теории кредита: натуралистическая и капиталотворческая. Описаны положения, положительные и отрицательные аспекты каждой из них. Эти две теории лежат в основе экономической мысли настоящего, а также влияют на новые инструменты кредитования. Сейчас экономические аналитики добросовестно работают над теорией кредита на благо человека и богатства страны. А кредитные отношения и кредит в частности являются одними из наиболее разработанных правовых категорий в правовой науке. Ознакомлено с новым инструментом кредитования – P2P кредитование. Приведены показатели государственного долга Украины.

Ключевые слова: натуралистическая теория кредита; капиталотворческая теория кредита; P2P кредитование; государственный долг Украины.

V. A. Yaremenko, L. D. Chalapko (Kalnyk), D. A. Babukhin

CREDIT AS A NECESSARY ECONOMIC TOOL

Nowadays society and economics cannot exist without using credit. Although credit relationships are the most developed legitimate categories of legal science, their history and theories aren't explored enough. Consequently, our research aims at reviewing credit as a necessary economic tool created by man. In the course of the research we considered some thoughts of various scholars and economists on the definition, and also nature, position and evolution theories of credit. Secondly, we distinguished naturalistic and capital-accumulation theories of credit. Thirdly we described a new peer-to-peer (P2P) crediting. Finally, we showed how the state guaranteed debt of Ukraine changed. As a result of the research we have made several conclusions. Firstly, the most suitable definition of credit is a certain amount of money that is available for use for a specified period and at certain interest rate. Secondly, naturalistic theory of credit includes several positions such as the role of credit consists in redistribution of wealth in society, loan capital is in material form, object of credit is capital, banks are intermediaries of credit, passive operations of banks are primary and active operations of banks are secondary. Capital-accumulation theory of credit as opposed to naturalistic theory has such positions as credit and money are capital, it means that if credit will increase then capital will increase too, banks aren't mediators at crediting, active operations of banks are primary and passive operations of banks are secondary. Thirdly that P2P crediting is very useful and helpful especially for small and medium-sized businesses. Analysis of "Technavio" company concluded that P2P crediting would increase 53 % per year from 2016 to 2020. "Technavio" explores new trends of market in order to help enterprises identify market opportunities and develop effective strategies to optimize their market position. Its customers are companies of all sizes, including many from the list of Fortune Global 500. Fortune Global 500 – rating of 500 largest global companies. Fourth the largest creditor in 2016 is still the IMF (International Monetary Fund). From IMF at this year Ukraine wants to get \$ 5.8 billion. Thus, our study is useful for better understanding what is credit. As it allows us to see the dynamics of growth of state debt Ukraine.

Keywords: credit; naturalistic theory of credit; capital-accumulation theory of credit; P2P- crediting; state debt of Ukraine.

Інформація про авторів:

Яременко Володимир Анатолійович, канд. екон. наук, доцент, Кременчуцький інститут ВНЗ "Університет ім. Альфреда Нобеля", м. Кременчук, Україна. **Email:** vova7121971@yandex.ru

Чалапко (Калнык) Лідія Дмитрівна, канд. екон. наук, доцент, Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна. **Email:** litya230471@gmail.com

Бабухін Дмитро Анатолійович, студент, Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна. **Email:** dima_9897@bigmir.net